

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

A Study of the Relationship between Process Factor and Education Quality in School
under the Office of the Secondary Educational Service area Office 31

ชลลดา ชิงจันทร์*

นักศึกษาลัทธิศึกษาศาสตร์มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

Chonlada Chingjan*

Graduate Student of Master Degree Program in Educational Administration, Vongchavalitkul University

Corresponding author E-mail address: Chonlada.chingjan@gmail.com

(Received : August 1, 2018 ; Revised : August 19, 2018 ; Accepted : August 27, 2018)

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษากระบวนการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 2) ศึกษาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 และ 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยคือ โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 44 โรงเรียน โดยผู้ให้ข้อมูล ประกอบด้วยผู้บริหารสถานศึกษา และครูผู้สอน จำนวน 340 คน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ซึ่งมีค่าความสอดคล้องอยู่ระหว่าง .80-1.00 และค่าความเชื่อมั่น 0.94 ทำการวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปทางสถิติ เพื่อหาค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยกระบวนการของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน

2. คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยด้านกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์กันทางลบระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง กับ คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอนและปัจจัยด้านกระบวนการวัดผลและประเมินผล ความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ

คำสำคัญ : ปัจจัยกระบวนการ, คุณภาพการศึกษา

Abstract

The purposes of this research were 1) to study the level of school process factors under the office of the secondary educational service area office 31, 2) to study the quality of school education under the office of the secondary educational service area office 31, And 3) to study the relationship between process factors and school quality under the office of the secondary educational service area office 31. The research sample was 44 schools under the office of secondary educational service area office 31, during the academic year 2017. The key informants were the head of educational institutions and teachers in school under the office of the secondary educational service area office 31. There were 340 people. The data was collected by using five-rating scale of questionnaires. The item objective congruence : IOC method value was ranked from .80 -1.00 and the overall coefficient reliability of .94. An analysis has been completed by statistic analyzing computer program to find out the percentage, mean, standard deviation and Pearson's product moment correlation

The results of this research were as follows:

1. The process factors of the school education under the office of the secondary education service area 31 were in the high level, both as the whole and by each aspect.
2. The quality of school education under the office of the secondary educational service area office 31 were in the medium level
3. The relationship between process factors and school quality under the office of the secondary educational service area office 31, the findings were negative correlation. When considering each side, it was found that. Management process factors have a medium correlation with the quality of school education. The factors in the process of teaching and learning. And the process of measurement and evaluation. Low negative correlation.

Keywords: Process Factor, Education quality

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

สังคมไทยมีกระแสการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆเกิดขึ้นอย่างรวดเร็วมากจนส่งผลให้เกิดวิกฤติการณ์ หลายรูปแบบขึ้นในสังคมทางด้านเศรษฐกิจสังคม การเมือง วัฒนธรรมและสิ่งแวดล้อม นอกจากนั้นยังส่งผลให้เกิดกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการศึกษาขึ้นเพื่อให้การศึกษาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และการเมืองของประเทศอย่างแท้จริง เป้าหมายของการจัดการศึกษา จะมุ่งสร้างสรรค์สังคมให้มีลักษณะที่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาประเทศชาติโดยรวม มุ่งสร้างคนหรือผู้เรียนซึ่งเป็นผลผลิตโดยตรงให้มีคุณลักษณะที่มีศักยภาพและความสามารถที่จะพัฒนาตนเองและสังคมไปสู่ความสำเร็จได้ การศึกษาถือได้ว่าเป็นรากฐานสำคัญที่สุดในการสร้างสรรค์ความเจริญก้าวหน้า และเป็นการขับเคลื่อนให้เกิดการพัฒนาในทุกๆด้าน รวมทั้งการแก้ปัญหาต่างๆในสังคมเนื่องจากการศึกษาเป็นกระบวนการที่ช่วยให้คนสามารถพัฒนาตนเองในด้านต่างๆตลอดชีวิต โดยมีเป้าหมายเพื่อพัฒนาคนในชาติให้มีความเจริญองงามทางด้านสติปัญญา ความรู้ คุณธรรมความดีงามในจิตใจ มีความสามารถในการทำงานและคิดวิเคราะห์ได้อย่างถูกต้อง สามารถเรียนรู้และใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับสังคมได้อย่างมีความสุข

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2553 ซึ่งเป็นกฎหมายแม่บททางการศึกษา ระบุไว้ว่า “การศึกษา” หมายความว่า กระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญองงามของ

บุคคลและสังคมโดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึก การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์จรรโลงความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้ขึ้นเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม สังคม การเรียนรู้และปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต โดยมีความมุ่งหมายและหลักการการจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกายจิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข ซึ่งมีแนวทางการจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มตามศักยภาพ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (Office of the Basic Education Commission : 2010) กล่าวว่า คุณภาพการศึกษา เป็นปัจจัยสำคัญของการจัดการศึกษา ข้อมูลที่จะทำให้โรงเรียนมีคุณภาพจะต้องประกอบด้วยข้อมูลสามส่วน คือ ข้อมูลด้านตัวป้อน (Input) ประกอบด้วยด้านการบริหาร และด้านการเรียนการสอน ข้อมูลด้านกระบวนการ (Process) ประกอบด้วย ด้านการบริหาร และด้านกระบวนการเรียนการสอน ข้อมูลด้านผลผลิต (Output) ประกอบด้วย ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน หากพิจารณา ในระบบการบริหารงานของโรงเรียนจะเห็นได้ว่า ปัจจัยที่จะส่งผลให้โรงเรียนมีคุณภาพนั้นจะต้องประกอบด้วยปัจจัยอย่างน้อยสามด้าน คือ ปัจจัยด้านตัวป้อน ปัจจัยด้านกระบวนการ และปัจจัยด้านผลผลิต ต้องให้มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกันเป็นไปอย่างต่อเนื่อง การบริหารโรงเรียนของผู้บริหารสถานศึกษาจะประสบผลสำเร็จได้ย่อมอาศัยความรู้ในการบริหารและกระบวนการบริหารการศึกษา ตลอดทั้งเทคนิคการบริหารต่างๆ ความรู้เกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ของตน ความสามารถในการวางแผนให้สอดคล้องกับงานความสามารถในการกำกับ ติดตาม และนิเทศ ตลอดทั้งประเมินงานของโรงเรียนได้ สามารถบริหารให้นักเรียนมีสุขภาพดี มีคุณธรรม มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และมีความรู้เหมาะสมวัย

ปัจจุบันการศึกษามีคุณภาพการศึกษาซึ่งเป็นผลผลิตโดยรวมอยู่ในเกณฑ์ที่ไม่ดีนัก เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถควบคุมปัจจัยนำเข้าได้ แต่โรงเรียนอาจมีปัจจัยกระบวนการที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้แต่ละโรงเรียนมีคุณภาพการศึกษาที่แตกต่างกัน นักเรียนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาหลักของระดับการศึกษา ขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (Ministry of Education, 2017) ซึ่งจากผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐานในปีการศึกษา 2559 นั้นทำให้เห็นว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 นั้นเกือบทุกกลุ่มสาระมีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึงร้อยละ 50 โรงเรียนที่มีขนาดใหญ่จะมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่าขนาดเล็ก (Ministry of Education, 2017)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 มุ่งเน้นให้โรงเรียนในสังกัดทุกโรงเรียนดำเนินการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง แต่จากการดำเนินงานที่ผ่านมา พบว่ามีโรงเรียนที่มีคุณภาพการศึกษาดีและคุณภาพการศึกษายังมีผลที่ไม่ดีนัก เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่ไม่สามารถคัดเลือกนักเรียนซึ่งเป็นปัจจัยนำเข้าได้ แต่โรงเรียนอาจมีปัจจัยกระบวนการที่แตกต่างกัน จึงส่งผลให้แต่ละโรงเรียนมีคุณภาพผลผลิตของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ที่แตกต่างกัน ดังนั้นคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนจึงต้องอาศัยปัจจัยด้านกระบวนการที่เป็นขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรมให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง ตามกระบวนการของระบบ เพื่อให้ได้ผลผลิตตามที่ต้องการ ดังนั้นปัจจัยนำเข้าและปัจจัยด้านกระบวนการจะต้องสัมพันธ์กัน ดังที่ เบลิว บูริภักดี (Buriphakdi, 2011) กล่าวว่า ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการที่เหมาะสมจะช่วยให้สามารถวางแผนการพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ จากแนวคิดเชิงระบบเมื่อพิจารณาผลผลิตด้านการจัดการศึกษา โรงเรียนจึง มีหน้าที่ที่สำคัญคือการพัฒนาให้นักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตให้มีคุณภาพ โดยโรงเรียนมีบทบาทในการพัฒนากระบวนการในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนาหลักสูตร จัดการเรียนการสอน มีกระบวนการการวัดผลและประเมินผล จัดสภาพแวดล้อม บรรยากาศการเรียนการสอนที่เหมาะสม และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของผู้เรียน เพื่อมุ่งการบรรลุผลความสำเร็จต่อ นักเรียน นักศึกษา และประชาชนที่

ได้รับบริการจากกระทรวงศึกษาธิการ ในประสบผลสำเร็จดังเป้าหมาย 5 ด้านที่สำคัญ คือ 1) ด้านการเข้าถึง (Accessibility) 2) ด้านความเท่าเทียม (Equity) 3) ด้านคุณภาพ (Quality) 4) ด้านประสิทธิภาพ (Efficiency) 5) ด้านการตอบโจทย์บริบทที่เปลี่ยนแปลง (Relevancy) (Charoensetsin, 2016)

ในอดีตที่ผ่านมาคุณภาพการศึกษาก็ยังไม่เป็นที่พอใจของสังคม นักเรียนยังมีผลสัมฤทธิ์ทางการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติด้านพื้นฐานในวิชาหลักของระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้แก่ ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม ยังมีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าร้อยละ 50 (Ministry of Education, 2017) และปัจจุบันนี้ยังไม่มีข้อมูลในการศึกษาด้านปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนว่ามีความสัมพันธ์กันในเรื่องนี้ จึงเป็นปัญหาต่อการวางแผนเพื่อปรับปรุงแก้ไขคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน หากโรงเรียนได้ทราบถึงความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาว่ามีความสัมพันธ์กัน ย่อมส่งผลให้ระบบบริหารงานภายในโรงเรียนเกิดประสิทธิภาพ บรรลุตามเป้าหมายและเกิดประสิทธิภาพในการบริหารงานของโรงเรียน

ดังนั้นผู้วิจัยจึงได้สนใจศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ผู้วิจัยเชื่อว่า หากผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน ให้ความสำคัญต่อปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษา ในระดับมากแล้ว ผู้บริหารและครูผู้สอน สนใจเอาใจใส่และพัฒนาคุณภาพของกระบวนการให้มีมาตรฐานย่อมส่งผลดีต่อผลผลิตนั้นคือคุณภาพการศึกษา ด้วยเหตุผลดังกล่าวจึงศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกระบวนการบริหารกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 เพื่อใช้เป็นข้อมูลสนเทศสำหรับใช้ประกอบการวางแผนพัฒนาการบริหารการศึกษาในโรงเรียนต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย มีดังนี้

- 2.1 เพื่อศึกษาระดับปัจจัยกระบวนการของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31
- 2.2 เพื่อศึกษาระดับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31
- 2.3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

3. วิธีดำเนินการวิจัย

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 50 โรงเรียน กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ ผู้บริหารและครูโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ปีการศึกษา 2560 จำนวน 44 โรงเรียน ได้มาโดยการสุ่มแบบแบ่งชั้น ผู้ให้ข้อมูลได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอน โรงเรียนละ 8 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน ครูผู้สอนโรงเรียนละ 6 คน รวม 352 คน

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม แบ่งเป็น 2 ตอน ประกอบด้วยตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผู้วิจัยนำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความเที่ยงตรง ได้ค่า IOC อยู่ระหว่าง .80-1.00 และนำไปทดลองใช้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน โรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ปีการศึกษา 2560 ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน เพื่อหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้สูตรการหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) ของครอนบาค (Cronbach) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha Coefficient) เท่ากับ 0.94

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการประสานงานกับคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อทำหนังสือขออนุญาตเก็บข้อมูลการวิจัย ถึงผู้อำนวยการสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 และผู้อำนวยการแต่ละโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31 เพื่อขออนุญาตในการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยจัดส่งแบบสอบถามพร้อมทั้งหนังสือขอความอนุเคราะห์ ไปยังสถานศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทางไปรษณีย์และดำเนินการเก็บแบบสอบถามด้วยตนเอง ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมา จำนวน 44 โรงเรียน ผู้ให้ข้อมูล 340 คนจาก 352 คน คิดเป็นร้อยละ 96.59 ของผู้ให้ข้อมูล

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป วิเคราะห์สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามโดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และคำนวณหาค่าร้อยละ (Percentage) วิเคราะห์ปัจจัยกระบวนการ โดยหาค่าเฉลี่ย (\bar{X}) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) และหาค่าความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยใช้วิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation)

4. สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการบริหารกับคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

4.1. ปัจจัยกระบวนการบริหารของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าอยู่ในระดับมาก ทุกด้านโดยเรียงลำดับดังนี้ ด้านกระบวนการเรียนการสอนด้านกระบวนการวัดผลและประเมินผลและด้านกระบวนการบริหาร

4.2 คุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 เมื่อพิจารณาคะแนนการผลการประเมินการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ได้ดังนี้ ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายวิชา พบว่า วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม และวิชาวิทยาศาสตร์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วน วิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้

4.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมพบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าปัจจัยด้านกระบวนการบริหารกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการเรียนการสอน และปัจจัยด้านกระบวนการวัดผลและประเมินผล มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำ กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31

5. อภิปรายผล

การผลการวิเคราะห์ข้อมูลความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ผู้วิจัยขอเสนอประเด็นสำคัญและอภิปรายผลจากข้อค้นพบดังนี้

5.1 ปัจจัยกระบวนการในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 จากผลการวิจัยพบว่าในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเนื่องจากสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31

มีกระบวนการในการทำงานและปฏิบัติการกิจอย่างเป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการทั้ง 3 ด้าน คือ ด้านกระบวนการบริหาร ด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอน ด้านกระบวนการวัดผลและประเมินผล ตามสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิด เกลียว บุรีภักดี (Buriphakdi, 2011) กล่าวว่า ปัจจัยนำเข้าและกระบวนการที่เหมาะสมจะช่วยให้สามารถวางแผนการพัฒนาผลผลิตให้มีคุณภาพ เมื่อพิจารณาผลผลิตด้าน การจัดการศึกษาโรงเรียนจึงมีหน้าที่ที่สำคัญคือการพัฒนานักเรียนซึ่งเป็นผลผลิตให้มีคุณภาพ โดยโรงเรียนมีบทบาทในการพัฒนากระบวนการในการบริหารและจัดการ สามารถพัฒนากระบวนการบริหาร กระบวนการจัดการเรียนการสอน และกระบวนการวัดผลและประเมินผลที่เหมาะสม และส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ตลอดจนส่งเสริมการเรียนรู้และการพัฒนาตนเองของผู้เรียนให้มีคุณภาพ

5.2 ผลคะแนนการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติ ขั้นพื้นฐานของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 โดยภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกตามรายวิชาพบว่า วิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาวิทยาศาสตร์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับปานกลาง ส่วนวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากนักเรียนบางส่วนยังมองเห็นความสำคัญของรายวิชาที่แตกต่างกัน นักเรียนมีความสามารถและความถนัดในรายวิชาที่แตกต่างกัน จะเห็นได้ว่าวิชาภาษาไทย วิชาสังคมศึกษา ศาสนาและวัฒนธรรม และวิชาวิทยาศาสตร์ มีผลคะแนนอยู่ในระดับปานกลางนั้น รายวิชาดังกล่าวเป็นรายวิชาที่เน้นความจำมากกว่าการคิดวิเคราะห์และเป็นรายวิชาที่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของนักเรียน ทำให้นักเรียนคุ้นเคยกับเนื้อหาวิชาโดยผ่านประสบการณ์ชีวิตโดยตรง และพบว่าพฤติกรรมการสอนของครูมีการใช้วิธีการสอนแบบบรรยาย มุ่งเน้นให้เด็กท่องจำ จัดกิจกรรมการเรียนการสอนที่เน้นครูเป็นสำคัญมากกว่าการเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ อาจจะเป็นเนื่องจากความพร้อมของนักเรียน ความพร้อมของโรงเรียนทางด้านสื่ออุปกรณ์ และระดับความยากของข้อสอบพบว่าส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่าเป็นแบบทดสอบ มีความยากง่ายแตกต่างกันไป วิชาที่นักเรียนส่วนใหญ่คิดว่ายากมากคือวิชาภาษาอังกฤษ และวิชาคณิตศาสตร์ ที่มีผลคะแนนอยู่ในระดับพอใช้ รวมถึงข้อสอบที่ออกในแนวคิดวิเคราะห์ ซึ่งนักเรียนส่วนใหญ่ยังขาดทักษะการคิดวิเคราะห์ จึงส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 อยู่ในระดับปานกลาง

5.3 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ภาพรวมพบว่า ปัจจัยกระบวนการมีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมุติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะปัจจัยกระบวนการทั้ง 3 ด้าน มีกระบวนการในการทำงานและปฏิบัติการกิจยังไม่เป็นระบบในสถานศึกษาที่ดำเนินการทั้ง 3 ด้าน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ปัจจัยด้านกระบวนการบริหาร มีความสัมพันธ์ระดับปานกลาง กับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ากระบวนการที่จะบริหารการศึกษาให้มีคุณภาพนั้นจะต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่ายให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ โดยจะต้องมีการศึกษาข้อมูลสารสนเทศต่างๆให้ละเอียดถี่ถ้วน เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลนำมากำหนดทางเลือก วางแผน ดำเนินการตามแผน ประเมินผล ได้ตรงกับปัญหาจึงจะส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน ส่วนปัจจัยด้านกระบวนการจัดการเรียนการสอนและปัจจัยด้านกระบวนการวัดผลและประเมินผล พบว่า มีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่ามาตรฐานการเรียนรู้และตัวชี้วัด หรือระดับความรู้ของนักเรียนที่หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2551 กำหนดไว้ กับกระบวนการจัดการเรียนการสอนและการวัดผลและประเมินผลจริงของครูผู้สอนในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกันถึงแม้ครูผู้สอนจะให้ความสำคัญสำหรับการนำเนื้อหาในบทเรียนมาจัดเป็นหมวดหมู่และกำหนดความคิด รวบรวม จัดเตรียมคู่มือครูเอกสารประกอบการสอนและเครื่องมือที่ใช้ในการวัดความรู้พื้นฐานของวิชา จัดเตรียมเครื่องมือวัดผล

สัมฤทธิ์ทางการเรียน เตรียมการสอนทำแผนการสอนและเตรียมสื่อประกอบการสอนก่อนทำการสอน เตรียมความพร้อมของนักเรียนก่อนทำการสอนและจัดกิจกรรมเตรียมความพร้อมได้สอดคล้องและมีความเหมาะสมกับบทเรียน ทบทวนเนื้อหาเดิมก่อนทำการสอนเนื้อหาใหม่ ใช้สื่อการสอนอย่างหลากหลายจัดกิจกรรมการเรียนรู้การสอนโดยเน้นนักเรียนเป็นสำคัญ สรุปบทเรียนทุกครั้งเมื่อสิ้นสุดการเรียน มีการวัดผลและประเมินผลความรู้พื้นฐาน การจัดกิจกรรมการวัดผลและประเมินผลครอบคลุมเนื้อหาที่สำคัญครอบคลุมพฤติกรรมทุกด้านและกระบวนการเรียนรู้ การนำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อใช้เป็นแนวทางในการปรับปรุงการเรียนการสอน การตรวจสอบความก้าวหน้าหรือพัฒนาการของผู้เรียนจากความรู้ จากการเรียนรู้ และการร่วมกิจกรรมของผู้เรียน และการแจ้งผลการประเมิน แต่ในสภาพจริงกระบวนการเรียนการสอนของครูไม่ได้มีการออกแบบการเรียนรู้ที่ใช้คำถามนำไปสู่การพินิจพิจารณาและลงมือปฏิบัติด้วยตัวของผู้เรียนเอง ส่วนใหญ่ยังเป็นการสอนแบบอธิบาย บอกเล่า ให้ท่องจำเนื้อหาที่ครูต้องการให้จำให้ครบถ้วน ซึ่งไม่ได้ทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ การคิด การปฏิบัติ และการแก้ปัญหา นักเรียนจึงขาดทักษะในการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง ส่งผลให้นักเรียนไม่สามารถสร้างความรู้ของตนเองได้ และส่งผลให้ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2559 ของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 อยู่ในระดับปานกลางไปด้วย

6. ข้อเสนอแนะ

6.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกระบวนการกับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31 ควรนำข้อมูลที่ได้อ้างอิงไปวางแผนเพื่อกำหนดเป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการบริหารเพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในสังกัดให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพต่อไป

6.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

6.2.1 ควรมีการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับปัจจัยกระบวนการที่มีความสัมพันธ์กับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาที่มีบริบทแตกต่างกัน

6.2.2 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนทั้งในส่วนของภาครัฐและเอกชน

6.2.3 ควรมีการวิเคราะห์หาค่าสหสัมพันธ์คาโนนิกอล (Canonical Correlation) ซึ่งเป็นการหาความสัมพันธ์ระหว่างชุดของตัวแปรอิสระและชุดของตัวแปรตามและช่วยให้สามารถอธิบายปรากฏการณ์ของความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระหรือตัวทำนาย (Predictor Variables) กับตัวแปรตามหรือตัวเกณฑ์ (Criterion Variables) ได้ชัดเจนและแม่นยำอย่างชัดเจน

6.2.4 ควรมีการศึกษาหรือวิจัยถึงปัจจัยอื่นๆ ที่มีอิทธิพลต่อปัจจัยกระบวนการ กับคุณภาพการศึกษาในโรงเรียนเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการบริหารสถานศึกษาเพื่อนำความรู้ที่ได้รับมาใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้มีประสิทธิภาพต่อไป

7. รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ. (2553). *พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545 และ (ฉบับที่ 3) พ.ศ.2553 พร้อมกฎหมายที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้า พัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.).

_____. (2560). “แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบสอง พ.ศ. 2560 – 2564”. สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2560. จาก <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=47936&Key=news20>.

เฉลียว บุรีภักดิ์. (2554). *ทฤษฎีระบบและการพัฒนาที่ยั่งยืน*. ศูนย์ประชาสัมพันธ์สำนักงานสถาบันราชภัฏ. กรุงเทพฯ : แอล.ที.เพรส.

ธีระเกียรติ เจริญเศรษฐศิลป์. (2559). “การจัดการศึกษาท้องถิ่น ตอนที่ 10 : บทสรุปการปฏิรูปการศึกษา”. สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2560. จาก <https://www.gotoknow.org/posts/632274>.

สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ. (2560). “การจัดสอบ (ประกาศผลสอบ)” สืบค้นวันที่ 23 มิถุนายน 2560. จาก <http://www.niets.or.th/th/catalog/view/280>.

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 31. (2560). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ. 2560-2564*. กลุ่มนโยบายและแผน นครราชสีมา : สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 31. สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2560. จาก <http://www.mattayom31.go.th>.

_____. (2560). “ผล O-NET”. (ออนไลน์). สืบค้นวันที่ 1 กรกฎาคม 2560. จาก <http://www.mattayom31.go.th>.

โรมันสคริป

Buriphakdi, C. (2011). *Systems Theory and Sustainable Development*. Public Relations Center, Rajabhat Institute. Bangkok : L.T. Press.

Charoensetsinlapa, T. (2016). “Local Education Management Episode 10: Education Reform”. Retrieved July 1, 2017 from <https://www.gotoknow.org/posts/632274>.

Ministry of Education. (2010). *the National Education Act, BE 2542 and Amendments (No. 2), BE 2545 and (No. 3), BE 2553, the relevant laws and the compulsory education Act BE 2545*. Bangkok : Printing and shipping organisation phatduphan.

_____. (2017). *Education Development Plan of the Twelfth Ministry of Education BE 2560-2564*”. Retrieved July 1, 2017 from <http://www.moe.go.th/moe/th/news/detail.php?NewsID=47936&Key=news20>.

National Educational Testing Institute. (2017). “Examination (Examination Announcement)” Retrieved June 23, 2017 from <http://www.niets.or.th/th/catalog/view/280>.

Office of Education Region 31. (2017). *Basic Education Development Plan BE 2060-2521*. Policy and Planning Group, Nakhon Ratchasima : Office of Education Region 31. Retrieved July 1, 2017 from <http://www.mattayom31.go.th>.

Office of Education Region 31. (2017). “O-NET results”. (Online). Retrieved July 1, 2017 from <http://www.mattayom31.go.th>.

ภาษาอังกฤษ

Cronbach, L. J. (1990). *Essentials of psychological testing (5th ed.)*. New York : Harper Collins Publishers. (pp. 202-204)

Krejcie and Morgan. (1970). *Determining Sample Size for Research Activities : Journal of Education and Psychological Measurement*. 30 (3) : 607-610.